

pogłębianie wiedzy o instrumentach finansowych EFSI

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Instrumenty finansowe

Instrumenty finansowe współfinansowane przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego są trwałym i efektywnym sposobem inwestowania w procesy wzrostu oraz rozwoju ludzi i przedsiębiorstw w regionach i miastach UE. Mogą one wspierać szeroki zakres celów rozwojowych z korzyścią dla szerokiego grona odbiorców, przy jednoczesnym potencjale do ponownego wykorzystania środków na dalsze inwestycje.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR), jeden z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych, przyczynia się do rozwoju inteligentnego, zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu, a także ma na celu wzmocnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w regionach i miastach UE.

Na lata 2014-2020 EFRR posiada całkowity budżet w wysokości prawie 200 mld € z przeznaczeniem na wspieranie wzrostu gospodarczego, tworzenia dodatkowych miejsc pracy i zmniejszenie dysproporcji regionalnych.

Wsparcie z EFRR może być udzielane w formie dotacji i coraz częściej za pomocą instrumentów finansowych.

Do końca 2013 roku ze środków EFRR wypłacono ponad 9 mld € do instrumentów finansowych na udzielanie pożyczek, gwarancji i wejścia kapitałowe w niemal każdym państwie członkowskim UE. Ponad 200 tysięcy osób i firm otrzymało wsparcie dla rozwoju działalności gospodarczej, projektów miejskich oraz inwestycji w zakresie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii. Z tego około 90% stanowiło wsparcie dla rozwoju działalności gospodarczej skierowane do małych i średnich firm.

Instrumenty finansowe

- oczekuje się ich spłaty;
- są odnawialne, czyli środki spłacone są możliwe do ponownego użycia w tym samym obszarze;
- są odpowiednie dla projektów opłacalnych finansowo, czyli takich, które w przyszłości mają wygenerować dochody lub oszczędności wystarczające do spłaty otrzymanego wsparcia;
- są zaprojektowane, aby przyciągnąć współinwestowanie z innych źródeł, w tym inwestycje prywatne, w celu zwiększenia ilości środków dostępnych w szczególności w sektorach/obszarach, gdzie istnieją problemy z dostępem do finansowania;
- mogą mieć formę pożyczek, gwarancji lub wejść kapitałowych;
- mogą również wspierać rozwój strony podażowej poprzez przyczynianie się do rozwoju rynku;
- można zastosować w sposób uzupełniający z dotacjami; i
- mogą być zarządzane przez banki krajowe lub regionalne, organizacje międzynarodowe, takie jak Europejski Bank Inwestycyjny czy Europejski Fundusz Inwestycyjny, przez pośredników finansowych oraz (dla pożyczek i gwarancji wyłącznie) przez instytucje zarządzające.

W okresie 2014-2020, uznając zalety instrumentów finansowych, ich stosowanie jest rozszerzone na **wszystkie cele tematyczne** i oczekuje się dalszej intensyfikacji ich wykorzystania ze względu na udoskonalone i bardziej elastyczne możliwości wdrożeniowe.

Instrumenty finansowe współfinansowane z EFRR mogą być **potencjalnie wykorzystane w ramach wszystkich priorytetów inwestycyjnych określonych w programach operacyjnych EFRR państw członkowskich i regionów**, pod warunkiem, że dotyczyć one będą **zidentyfikowanej luki rynkowej**, czyli obszarów, w których banki są niechętnie do udzielania pożyczek i/lub gdy sektor prywatny nie jest skłonny do inwestowania (np. gdy rynek nie dostarcza na tyle kapitału zasilającego MŚP/nowe firmy, gdy nie ma wystarczającego finansowania dostępnego dla firm o wysokim potencjale wzrostu lub gdy kredytowanie przez banki komercyjne jest ograniczone lub na warunkach, których firmy nie mogą spełnić).

Instrumenty finansowe mogą w ten sposób przyczynić się do osiągnięcia szerokiego zestawu priorytetów inwestycyjnych EFRR, na przykład:

- promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje;
- poszerzanie zakresu dostępności łącz szerskopasmowych oraz wprowadzanie szybkich sieci internetowych, a także rozwój produktów i usług ICT oraz handlu elektronicznego;
- wspieranie zdolności MŚP do wzrostu i angażowania się w procesy innowacyjne, w tym opracowanie nowych modeli biznesowych;
- wspieranie produkcji i dystrybucji energii odnawialnej, efektywności energetycznej i energii odnawialnej w przedsiębiorstwach, w infrastrukturze publicznej i mieszkalnictwie;
- inwestycje służące adaptacji do zmian klimatu;
- inwestycje w sektorze gospodarki odpadami i wodnej;
- poprawa stanu środowiska miejskiego, w tym rewitalizacja terenów przemysłowych;
- wspieranie przejścia przemysłu w kierunku gospodarki niskoemisyjnej; i
- wspieranie multimodalnego i przyjaznego środowiska transportu i mobilności regionalnej.

Ponadto, ponieważ wsparcie z EFRR musi skupić się na kilku kluczowych obszarach priorytetowych, co jest znane jako "koncentracja tematyczna", można oczekiwać, że wykorzystanie instrumentów finansowych będzie stosunkowo wysokie w obszarach badań naukowych i innowacji, wsparcia MŚP oraz efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii.

Instrumenty finansowe współfinansowane z EFRR mogą być zatem wykorzystywane **do wspierania szerokiej gamy projektów**, od projektów infrastruktury publicznej lub inwestycji produkcyjnych do wsparcia dla gospodarstw domowych w celu poprawy poziomu ich efektywności energetycznej.

Potencjalnie może być wdrażany **szeroki wachlarz instrumentów finansowych EFRR**:

- **Pożyczki**, które mogą być dostępne, kiedy żadne inne nie są oferowane komercyjnie (np. przez banki), lub mogą być na lepszych warunkach niż te komercyjne (np. z niższym oprocentowaniem, dłuższymi okresami spłaty lub mniejszym wymaganym zabezpieczeniem). Przykładowo, nieoprocentowane pożyczki na uruchomienie działalności mogą być oferowane w określonym regionie przedsiębiorcom, którzy dążą do budowania swoich MŚP.

- **Mikrokredyty**, które są mniejszymi pożyczkami udzielanymi ludziom czasem wykluczonym z usług finansowych, często dostarczanych na krótki okres i bez lub z niskim wymaganym zabezpieczeniem. Przykładem może być fundusz mikropożyczkowy, który oferuje pomoc pożyczkową osobom fizycznym w niekorzystnej sytuacji, jednoosobowej działalności gospodarczej osób fizycznych, spółkom cywilnym, innym różnego rodzaju spółkom (aż po te z ograniczoną odpowiedzialnością) i przedsiębiorstwom trzeciego sektora w regionie.
- **Gwarancje**, w ramach których pożyczkodawcy udzielone jest zapewnienie, że jego kapitał zostanie spłacony, jeśli pożyczkobiorca zaprzestanie spłacania pożyczki. Przykładowo, mogą zostać ustanowione re-gwarancje wobec portfela gwarancji krajowych agencji wspierających MŚP, co ostatecznie zmniejsza koszty finansowania działalności MŚP oraz ułatwia dostęp MŚP do finansowania w danym kraju.
- **Wejścia kapitałowe**, gdzie kapitał jest inwestowany w zamian za całkowity lub częściowy udział we własności przedsiębiorstwa; inwestor kapitałowy może sprawować częściową kontrolę nad zarządzaniem firmą oraz uczestniczyć w podziale zysków firmy. Instrumenty te mogą obejmować kapitał typu 'venture' albo podwyższonego ryzyka oraz kapitał wczesnego etapu rozwoju (założkowy i początkowy). Zwrot z inwestycji zależy od wzrostu i rentowności działalności firmy i jest on uzyskiwany, gdy inwestor sprzedaje swój udział w firmie innemu inwestorowi ("wychodzi" z firmy) lub za pośrednictwem pierwotnej oferty publicznej (IPO). Współfinansowane regionalne fundusze ryzyka (venture capital), przykładowo, z powodzeniem inwestują w takich sektorach, jak nauki przyrodnicze, IT/komunikacja, przemysł/transport, handel i energia/technologie środowiskowe.

Instrumenty finansowe mogą być również oferowane w połączeniu z dotacjami i innymi formami wsparcia. Często konieczna jest poprawa gotowości inwestycyjnej projektów jako warunku wstępnego dla pozyskiwania funduszy inwestycyjnych. Wsparcie doradcze i inne może być dotowane ze środków EFRR.

Instrumenty finansowe współfinansowane z EFRR mogą wnieść znaczący długoterminowy wkład do rozwoju rynku poprzez rozwój i wsparcie strony podażowej, poprzez stymulowanie i wsparcie komercyjnie opłacalnych projektów i otwarcie nowych możliwości rynkowych. Mogą też stworzyć możliwości dla inwestorów i pośredników finansowych, jako że projekty mogą stać się bardziej atrakcyjnymi inwestycjami ze względu na udział sektora publicznego w instrumentach finansowych i związanych z nimi podziału ryzyka.

Więcej informacji

Więcej informacji na temat instrumentów finansowych i polityki regionalnej:

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/financial_instruments_en.pdf

Poradnik dla instytucji zarządzających na temat instrumentów finansowych w programach EFSI:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/thefunds/fin_inst/pdf/fi_esif_2014_2020.pdf

Więcej informacji na temat metodologii oceny ex-ante instrumentów finansowych:

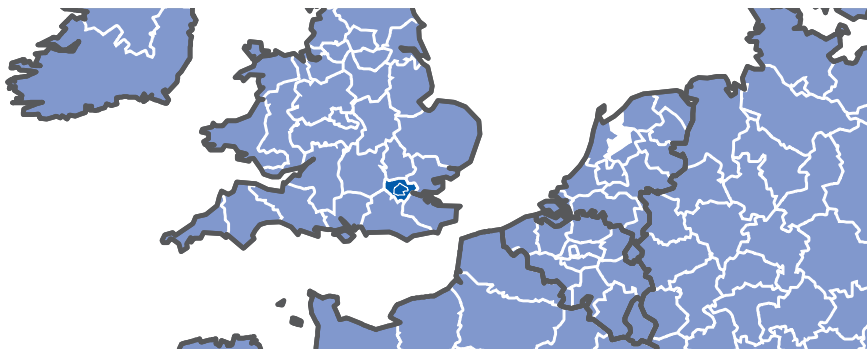
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/financial-instruments/

Strona internetowa "fi-compass", platformy dla usług doradczych z zakresu instrumentów finansowych w ramach EFSI:

<http://www.fi-compass.eu/>

Prawodawstwo dotyczące Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych:

http://ec.europa.eu/regional_policy/pl/information/legislation/regulations/

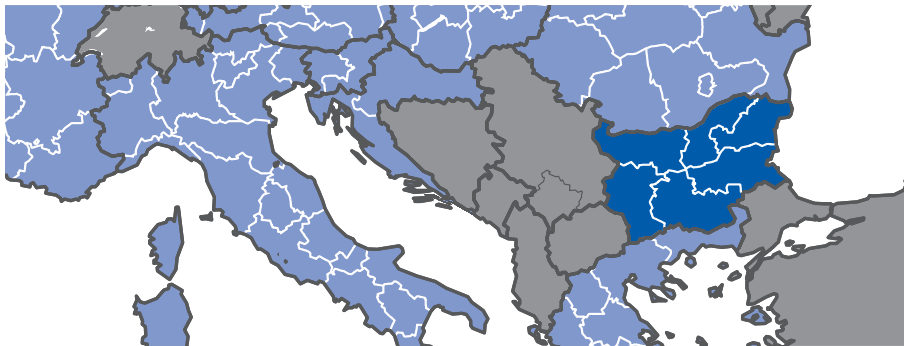
Zielony Fundusz Londynu

479 mln €
w tym 71 mln € z EFRR
Pożyczka, Wejście kapitałowe,
Gwarancja
Efektywność energetyczna
i gospodarka odpadami
Wielka Brytania

... wspieranie przejścia Londynu do gospodarki niskoemisyjnej ...

Zielony Fundusz Londynu ma na celu inwestycje w zakresie efektywności energetycznej, gospodarki odpadami i bardziej ekologicznego budownictwa społecznego. Został on zaprojektowany w celu rozwiązania niedoskonałości rynku, które sprawiają, że projekty (lub części projektów) są zbyt ryzykowne dla sektora prywatnego, np. niepewny popyt na rynku, nowa czy wschodząca technologia albo niezwykle długi czas oczekiwania aż zwrot zostanie wygenerowany. Prognozy oddziaływania przewidują utworzenie ponad 2 tys. miejsc pracy, 215 tys. ton oszczędności CO₂ rocznie oraz 330 tys. ton odpadów rocznie na wysypiskach.

Ten przykład ilustruje elastyczność struktury funduszu powierniczego w celu rozszerzenia możliwości wdrażania oraz jak instrument finansowy może przyciągnąć dodatkowe środki i umożliwić większy wkład sektora prywatnego.

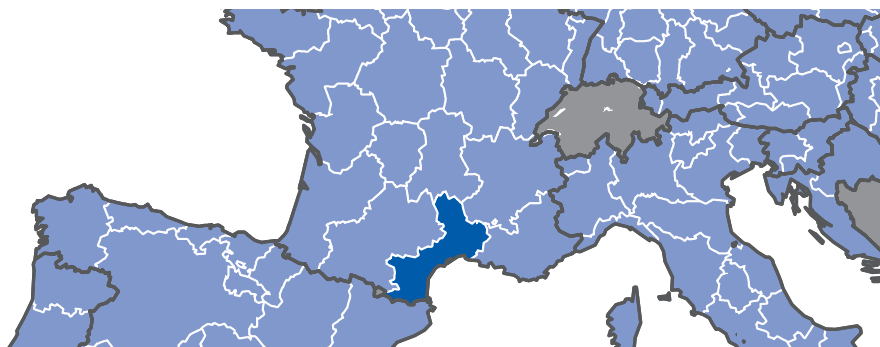
Gwarancja Portfelowa dla Pierwszej Straty

60 mln €
w tym 51 mln € z EFRR
Gwarancja
MŚP
Bułgaria

... odpowiadanie na lukę w finansowaniu komercyjnym ze względu na brak zabezpieczenia ze strony MŚP ...

Gwarancja Portfelowa dla Pierwszej Straty w Bułgarii ma na celu zmniejszenie awersji do ryzyka finansowania MŚP oraz związanych z nim wymogów wysokich zabezpieczeń w sektorze bankowym. Gwarancja udzielona lokalnym bankom skutkuje niższym oprocentowaniem i niższymi wymaganiami zabezpieczeń dla MŚP, przerywając błędne koło "brak kredytu – brak inwestycji – brak wzrostu – brak zaufania". Fundusz pozwoli na zbudowanie portfela kredytowego powyżej 300 mln EUR. Od 2011 roku skorzystało z niego prawie 4 tys. MŚP na rynku tradycyjnie niechętnym wsparciu mikroprzedsiębiorstw, projektów wysokiego ryzyka lub rozwiązań innowacyjnych.

Ten przykład ilustruje, jak wykorzystanie gwarancji może zwiększyć działalność pożyczkową ze strony sektora prywatnego.

SAS JEREMIE Languedoc-Roussillon

11 mln €
w tym 5,5 mln € z EFRR
Wejście kapitałowe
MŚP
Francja

... zwiększenie innowacyjności, wzrostu gospodarczego i konkurencyjności regionalnej gospodarki ...

JEREMIE Langwedocja-Roussillon inwestuje kapitał koncentrując się na młodych firmach o wysokim potencjale szczególnie w sektorach technologii informatycznych i zdrowia. Fundusz powierniczy oferuje dodatkowo pożyczki i gwarancje dla firm w różnych etapach ich rozwoju.

21 przedsiębiorstw skorzystało z inwestycji kapitałowych od 2010 roku, z których 2 poczyniły już kolejny krok do pozyskania kapitału na giełdzie.

Ten przykład pokazuje, że instrument finansowy może przyciągnąć do inwestycji znaczne współfinansowanie prywatne i przyspieszyć rozwój regionalnych MŚP.

